

je v imenu vlade šulverein, ko je ta ondu obhajal svoj občni zbor. (Čujte! čujte, na desni.) Nam Slovanom se je to prav čudno zdelo. (Zelo resnično!) Gospod namestnik je takrat izražal nadejo, da si bode nemški šulverein tudi za (avstrijsko) državo zaslug nabiral in za njene kulturne naloge. Ako misli namestnik pri teh kulturnih nalogah na ponemčevanje Slovanov, morem mu pristaviti še dva druga ali še više postaviti nad njega. To sta predsednika deželnih šolskih svetov v Gradci in Celovci. Zlasti pa je tukaj vse hvale vreden cesarski namestnik v Gradci kot predsednik deželnemu šolskemu svetu štajarskemu. Kajti cesar Slovence nemškutarji ne morejo izciganiti, nemški šulverein ne odkupiti, to umeta omenjena gospoda s svojimi šolskimi nadzorniki izžmikaniti. Govorilo se je že tukaj, kako je zabranil slovenskemu okrajnemu zastopu Ptujskemu začeti poslovati, da so med tem stari nemško-liberalni okrajni zastopniki iz sebe izvolili na 6 let novi okrajni šolski svet. Namestnik skušal je opravičiti se v deželnem zboru štajarskem. Rekel je, da še ugovori zoper volitev novih okrajnih zastopnikov niso vsi rešeni po rednih prizivnih uradih. Vendar to ni resnično, in le izgovarjanje v zadregah. Takšni ugovori morajo o pravem, po zakonu določenem času biti uloženi in rešeni. Ko preteče v zakonu določeni obrok, ne smejo se ne ulagati ne reševati. Mene so tako poučili, da so vsi uloženi rekurzi že lani meseca oktobra bili rešeni in zatorej namestnik letos meseca januarja ni mogel lahko reči, da še stvar ni pri kraju. (Dalje prih.)

Slovesnost v spomin 40letnega vladanja Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

(Dalje.)

Kaj združene moči storiti zamorejo, to so Avstrijanci še tisto leto pokazali in sicer v bitki pri Mortari in Novari (21. in 23. marca), kjer jih je vodil oče Radecky. Ondi so bili sovražni nam Sardinci in Piemontezci do kraja potolčeni. Vsak Avstrijanec, ki je bil v tistih bitkah smé se ž njima ponášati, kajti oče Radecky je cesarju pisal, da je bil vsak avstrijski vojak da-se junak v najlepšem pomenu besede.

Temu nemirnemu letu sledilo je pet mirnih. V tem času so presvitli cesar prepotovali malo da ne vso Avstrijo. Zadnjokrat so kot mladenič — samec potovali na Bavarsko v mesto Monakovo. Ko so prišli nazaj v domovino, so povedali, da so hodili k bavarskemu vojvodi Maksimilijanu Jožefu neveste prosit, ali kako mi po našem rečemo „v ogleda“. Dne 21. aprila istega leta pripeljala se je cesarjeva nevesta princezinja Elizabeta v Linz, kjer jo je visoki ženin pričakoval Dne 24. aprila bila sta

poročena. Takrat bila je vsa Avstrija nepopisljivo vesela. V proslavo istega dne hoteli so avstrijski državljani več storiti, nego bi njim moči dopuščale, pa cesar so jih prosili, naj raje novce, katere bi za nameravane slovesnosti potrošili, med uboge razdelijo, da bo potem dan njihove poroke tudi za uboge vesel dan. In tako je tudi bilo. Cesar sami so dali isti dan med uboge razdeliti 200.000 gold., cesarica pa 50.000 gold. S tem sta pokazala svojo milosrčnost do svojih podložnikov ter jo kažeta še dandanes. Koliko sta vže darovala za zidanje cerkev, šol in drugih koristnih zavodov in koliko pogorelcem in drugim nesrečnikom, tega mi niti preračunati ne moremo.

Temu je sledilo nekaj mirnih let, in visoka zaročenca prepotovala sta v tem času nekaj naše očetnjave. V mesecu juniju ogledala sta si kraljestvo Češko sé zlato Prago. V letu 1856. prepotovala sta Štajarsko in Koroško. Bila sta tudi v Italiji (17. novembra 1856. do 12. sušča 1857. leta.) V mesecu maju podala sta se zopet na Ogersko. Povsod, koder sta potovala, ju je ljudstvo navdušeno pozdravljalo in sprejemalo. Ljubezen ljudstva do njiju in naopačno postala je neusahljiva in vez njihova nerazvezljiva.

Ali leto 1859. pripravilo je našemu cesarju in Avstrijancem velike skrbi. Sardinici, ki so nam hoteli italijanske pokrajine vzeti, porazumeli so se s cesarjem Napoleonem ter so napovedovali Avstriji vojsko.

V vojski pri Solferini, dne 24. junija so bili naši premagani, če tudi so se borili, kakor levi. Cesar Franc Jožef so sami prijeli za orožje, ter svojim hrabrim vojakom klicali: „Le naprej, vrli junaki, tudi jaž imam ženo in deco!“ Avstrijanci so se isti dan tako hrabro bojevali, da je neki francoski general rekel: „Če še jedenkrat tako zmagamo, potem bomo šli brez vojakov domov.“ Francozov in Piemontozov je padlo takrat 20.000, naših pa 18.000.

Tej nesrečnej vojski sledilo je zopet pet mirnih let, katera so presvitli vladar za vsakovrstna zboljšanja v svojem cesarstvu uporabili. Leta 1864. morali pa so Avstrijci zopet za orožje prijeti, da so pri Šlezvig-Holsteinu Dancem pete nabrusili. Jedno leto pozneje pa so se zopet nevošljivi in hinavski Prusi in Italijani oglasili. Italijani dobili so pri Kustoci (24. junija) in pri Lisi (20. junija) dovolj, ali na severu morala se je naša vojska mnogo močnejšemu sovražniku udati. Pa kljubu tej zgubi povzdignila se je Avstrija ter kmalu stala pomlajena in močna na krepkih nogah. Madjari pristopili so popolnoma k Avstriji ter podali 8. junija 1867 našemu cesarju kraljevsko krono.

Sedaj še le vrnil se je Avstriji mir; samó da ne popolnoma: 29. julija leta 1878 morala je naša armada v Bosno. Vodil jo je vojskovodja Filipovič. Tukaj borila se je z

divjimi, nezvestimi, od Turkov podpihnjenimi prebivalci Bosne prav krepko, slavno. 19. den avgusta udala se je Bosna z glavnim mestom Serajevo. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Slaba perjadščina.

Dnes povemo nekaj, kar gre bolj na naše gospodinje, kakor pa na gospodarje, toda tudi tem bode prav, če si reši kje kedaj gospodinja kako pišče, ko je že za-nj nevarno, da ne pogine. Izgodi se namreč rado, da pogine mlado pišče pa se skorej ne zna, zakaj. Ni bilo ušivo, ni bilo grdo vreme pa tudi slabe krme ni imelo, vse eno pa je bilo na tem, da bi poginilo ali pa je v resnici poginilo, ker se mu ni pomoglo v pravem času.

Kaj mu je torej bilo? Prehitro, prehudo je rastle in zato je oslabeło ter je, če se mu ni prišlo na pomoč, tudi poginilo. Izpozna pa se to na neprimerno dolgih perotnicah, take ima, da jih ne more na-se potegniti in jih torej vlačí za seboj. V tem tako pišče vedno civka in gre na solnce, če je tudi pri kvoklji. Pri nekaterih začne ta bolezen rano, že v prvih štirinajstih dneh, pri drugih pa nekaj pozneje, v petem ali osmem tednu.

Ako si jih hoče gospodinja še rešiti, naj jih spravi v topel hlev brž, ko zapazi, da boleajo in naj jim daja kuhano meso in jajce, oboje drobno zasekano in v toliki meri, kolikor se jim ljubi le-te zmesi vzeti. Po tej hrani okrevaajo v malih dnevih in gredó lahko na tem poleg drugih na dvorišče. Prav pogosto se prikaže le-ta bolezen pri perjadi, ki ima močne kosti, največkrat pri petelinih. Ako se jim pa postreže, kakor smo rekli, bodo kmalu zdravi in ne samo to, še le lepo vzrastó in so take živali rade prav velike.

Posebno rada je ta bolezen pri anglijskih pritlikovcih (piščetih) in pa pri puranih. Pri prvih izgodéva se to, ker dobodo prav hitro perje, pri drugih, puranih, pa zato, ker gre veliko v njih kosti in v cel, precej težek život. Pri purčeti je dobro, če se izpusté izpod kapja samo v suhem vremenu in si potlej iščejo sama svoj živež.

Tudi pri racah nahaja se enaka bolezen, za-nje pa si nabereš polžev, kolikor ti jih je moč dobiti. Nje je treba pa zmučkatí s kraja, pozneje pa se dajo tudi kar celi mladim račem. Raca je sploh požrešna stvar in tudi mlada že kaže to svojo lastnost; sila veliko ti požre polžev in v pičlih dveh urah jih je tudi že do cela povžila.

Keber, kurja hrana.

Keber ali hrošč obiskuje nas redno, vsako četrto leto se prikaže a brez njega nismo no-

beno leto. Da dela veliko škodo sam, pa še posebno tudi njegova bubika, to je znano in smo že tudi mi večkrat o tem govorili. Dobro, če ne zastonj!

Dnes pa naj pokažem na njegovo korist in to pri kurah. Keber je namreč dobra kurja hrana. Navadna hrana sicer ni in ne more keber biti kuram, le-ta je in ostane zmerom še zrnje, semena in nekaj tudi zelenjad. Ali kuram, ki nesó jajca, treba je še druge hrane, take, ki ima v sebi beljakovine, taka pa se dohiva le iz živalskih snovi: iz mesa, krvi, črvov in — kebrov. Zadnji so za to, kakor navlašč in še po ceni. Treba je le par krajcarjev dati otrokom, da jih tresó iz drevja ter zberó pa nam jih prinesejo v jerbaščeku.

Nje potlej umorimo, ali že s tem, da jih polijemo s kropom ali pa, da jih pomučkamo. Na dvorišče, v gnojišče vreči to golazen je sicer dobro, toda bolje je, če jo posušimo. Izgodi se to lahko na solnci ali bolje v peči. Daje se potlej ta hrana kuram lahko sproti, ali tudi prihranimo je lahko nekaj za poznejši čas, kedar kure začnó nesti jajca.

Čudo, kako so potlej kure rodovitne. Taka hrana jim vidno dobro zalega, saj še same rade skočijo visoko za kebro, kedar ga vglédajo. Tem bolje pa še jim služi potlej, kedar ne najdejo več druge hrane iz živalskih snovi. Kmetje poskusite s to hrano!

Sejmovi. Dne 15. janija pri sv. Barbari poleg Konjic, v Celji, v Lembahu, na Planini, v Mozirji in pri sv. Vidu nižje Ptuja. Dne 16. junija v Poličanah. Dne 20. junija v Imenem in v Vitanji.

Dopisi.

Iz Maribora. („Slovensko društvo“.) Pozno, vendar pa je prišlo pri „slov. društvu“ letos do zborovanja. Kar pa še več reče, to zborovanje je bilo v resnici lepo in še precej številno. Razven gospóde v Mariboru videli smo poleg c. kr. okr. komisarja. g. A. vit. Arailza, zastopnike iz veliko drugih okrajev, iz Celja gg. drž. in dež. poslanca M. Vošnjaka, dr. Jos. Srnce, dr. Dečkota; iz Ormoža dr. J. Gršaka, iz Konjic dr. Rudolfa, za tem iz okolice čč. gg. župnika Fr. Schwarzra in kaplana Jos. Kostanjevca iz Kamnice, posestnike Fr. Mlakarja iz Hošnjice, J. Lorbeka, M. Muršeca, Fr. Velebila in veliko drugih zavednih kmetov. Zboru je predsedoval g. dr. Fr. Radaj, ter je v imenu odbora izrekel svoje veselje nad tem, da je tako lepo število vdeleževalcev pri zboru in še posebej, da je prišlo toliko kmetov na zborovanje. Isti gospod je potem poročal o tem, kako je doslej z društvom bilo, ter je izrekel nado, da bode poslej delovanje društva gotovo še vse